
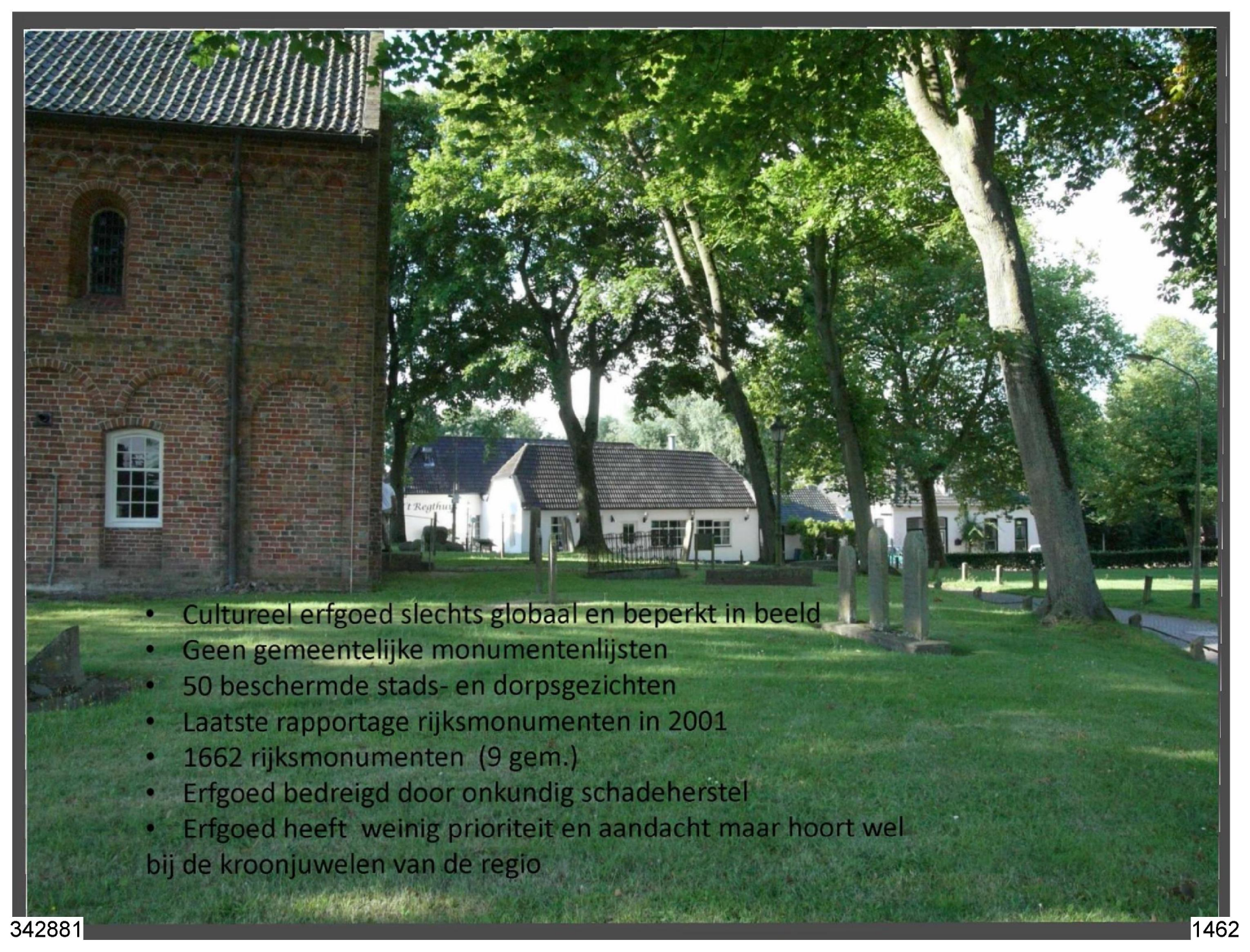

Heft in eigen hand

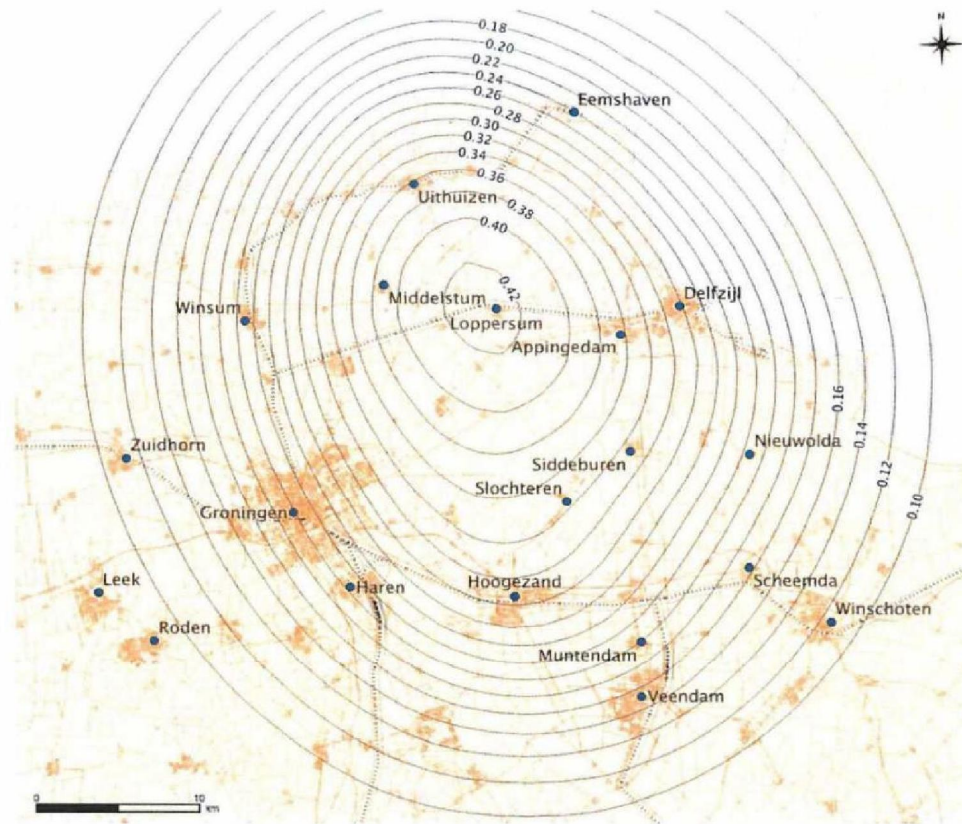
Contourenschets Overheidsdienst Groningen

Werkconferentie Aardbevingen Ekenstein 17-03-2015
Aanpak aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen
Peter Kuenzli.

-
- 1959 ontdekking gasbel Slochteren
 - 2800 mld. m3 gas – 2100 mld. m3 reeds gewonnen
 - 90% inkomsten uit verkoop komen aan de staat toe
 - In 2013 was dat € 11,9 mld. voor de staat en € 1,3 mld. voor Esso en Shell
 - Vanaf 1991 854 aardbevingen veroorzaakt door gaswinning
 - 16 augustus 2012 Huizinge 3,6 schaal van Richter
 - In 9 gemeenten 52,4% woningen schade. In Loppersum is dat 66,7%
 - 30 september 2014 aardbeving stad Groningen 2,8 schaal van Richter
 - **Verwachting is dat de frequentie en kracht van de aardbevingen zullen toenemen** (min. EZ 16 december 2014 Winningsbesluit)

-
- Cultureel erfgoed slechts globaal en beperkt in beeld
 - Geen gemeentelijke monumentenlijsten
 - 50 beschermde stads- en dorpsgezichten
 - Laatste rapportage rijksmonumenten in 2001
 - 1662 rijksmonumenten (9 gem.)
 - Erfgoed bedreigd door onkundig schadeherstel
 - Erfgoed heeft weinig prioriteit en aandacht maar hoort wel bij de kroonjuwelen van de regio

OPMERKING In figuur 1 is een seismic hazardkaart voor Groningen weergegeven in de vorm van contouren van de te verwachten piek grondversnelling met een 0,2 % overschrijdingskans per jaar. Het gebruik van de 0,2 % overschrijdingskans per jaar wordt voorgeschreven door Eurocode 8 voor het opstellen van nationale bijlagen (bouwnormen). In de berekening is uitgegaan voor de komende 5 jaar van gemiddeld 40 bevingen met een magnitude groter dan 1,5 Richter en een maximale magnitude van 5 Richter. Het model dat gebruikt is voor het berekenen van de contouren is gebaseerd op de ontwikkeling van de opgetreden seismiteit in Groningen. Verdere details zijn te vinden in het KNMI rapport: Dost, B., M. Caccavale, T. Van Eck and D. Kraaijpoel, 2013 *Report on the expected PGV and PGA values for induced earthquakes in the Groningen area*, 26pp.

Figuur 1: Contourplot van de piekgrondversnellingen $a_{g,ref}$ op maaiveld voor een overschrijdingskans van 0,2 % per jaar, eenheid [g]; bron KNMI

Impact NPR

- 312.000 gebouwen binnen contour 0,1 g
- Meeste gebouwen voldoen niet aan NPR; 35.000 – 100.000 woningen versterken
- 35.000 woningen versterken tot niveau NPR gaat € 5,5 mld. kosten (gemiddeld € 160.000/won)
- Dit is exclusief herhuisvesting en gemeentelijk gebiedsmanagement
- Zeer grote herhuisvestingsopgave: eerste 5 jaren in scenario's 25.000 (niveaus L2 tot en met L6)
- Meer sloop en vervangende nieuwbouw

Maatschappelijke gevolgen

- Gevoelens onveiligheid
- Gezondheidseffecten
- Sociale cohesie: complete dorpen op de schop
- Lokale economie
- Overlast bouwwerkzaamheden en bouwverkeer
- Aantasting dierbare omgeving

5.1.2e

Nut en noodzaak OG

- Publiek ontwikkelingsperspectief en kader
- Inzet van alle betrokken overheden **versnellen, verbreden en intensiveren** van de aanpak
- Prioritering en kaderstelling NAM/CVW
- Bekostiging integrale en meerjarig programma door rijk/NAM
- Publieke governance op orde brengen
- Faciliteren lokaal bestuur
- Participatie en ondersteuning van bewoners, ondernemers en maatschappelijke partijen

Tempo omhoog

- Nu is uitvoering 3-slag uitsluitend zaak van CVW
- Het gaat aantal jaren duren voordat CVW productie van 5000 versterkte woningen realiseert
- **12 – 20 jaar wachten** op veilige woning niet aanvaardbaar

Ambitie : Groningen aardbevingsbestendig en kansrijk in **2025**.

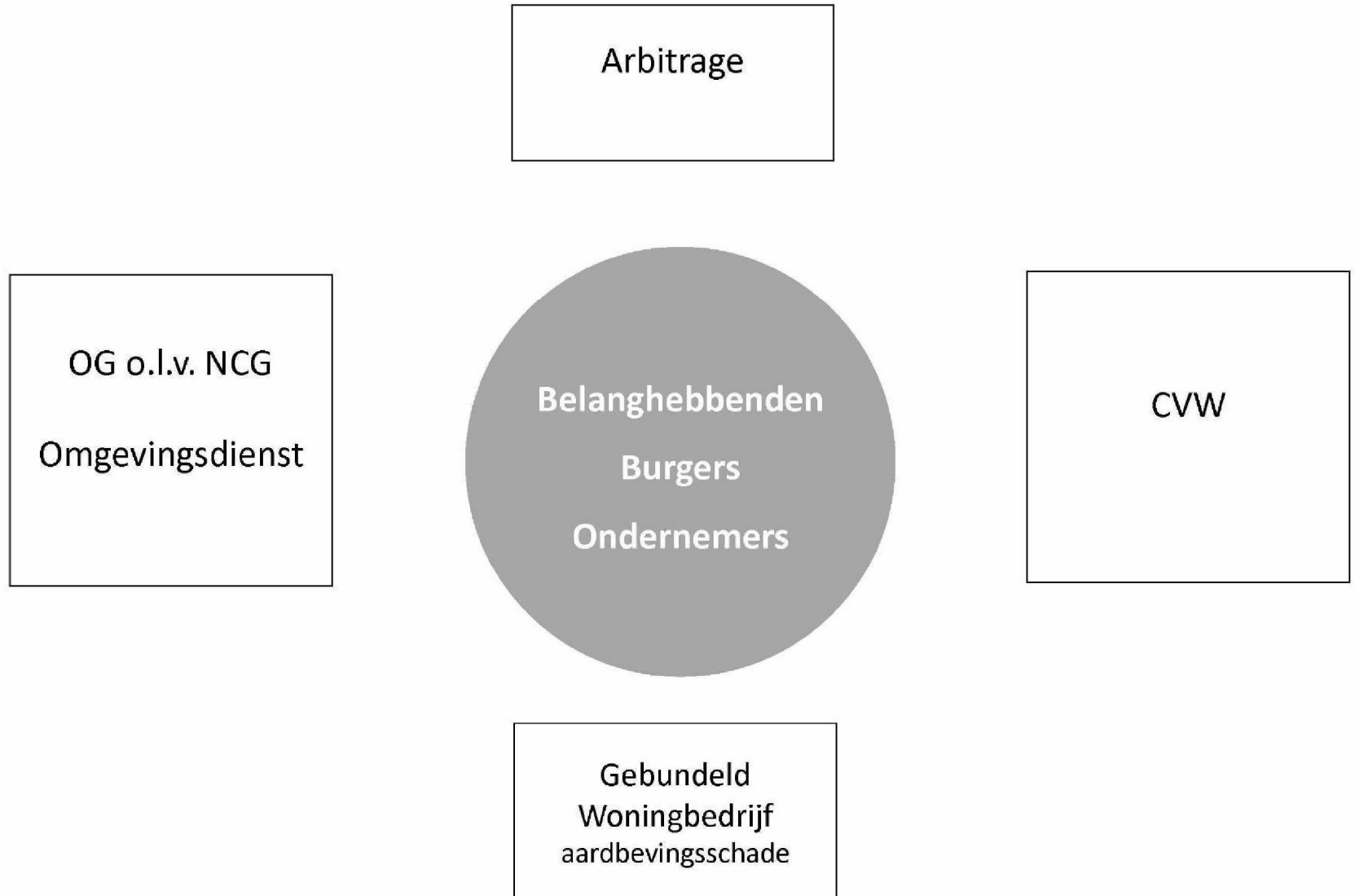
Contouren van de aanpak OG (I)

- Basis is programma 2015-2025 fysiek, sociaal-cultureel en economisch met bekostiging
- Regionale gebiedsvisie biedt ruimtelijk kader
- Aansluiten op in de regio lopende programma's /plannen
- Publieke prioritering en fasering van aanpak per gebied en gebouwsegmenten
- OG formuleert spelregels naar CVW en rol NAM
- OG pakt voorwaardenscheppende projecten op
- Versnelling door bewoners, ondernemers en corporaties mogelijkheid te bieden **heft in eigen hand** te nemen, naast aanpak CVW

Contouren van de aanpak OG (II)

- Ondersteunen en faciliteren van zelfbouwers en lokale initiatieven
- Gezien vele onzekerheden **leerperiode van 2 jaar** met pilots over hele bandbreedte van de opgave
- **Faciliteren gemeentebesturen** bij aansturing dorps- en stadsvernieuwing, herhuisvesting en cultuur-historische waardestelling
- Informatievoorziening, onderzoek en onderwijs
- OG initieert andere noodzakelijke actoren en stroomlijnt vergunningverlening

Organisaties

Instellingsbesluit NCG

- Nationaal Coördinator Groningen is belast met voorbereiding en uitvoering programma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen
- NCG geeft leiding aan Overheidsdienst met regionaal en interdepartementaal deel
- NCG en OG ressorteren onder Minister EZ
- NCG adviseert, agendeert, ondersteunt betrokken bestuursorganen
- NCG coördineert, faciliteert en draagt bij aan uitvoering programma
- NCG bevordert draagvlak, participatie en herstel van vertrouwen

Publieke Regie Organisatie

Rijk

- Programma
- Bekostiging
- Kwaliteitsimpuls
- Wetten en regelingen

Publiek-Publiek-Publieke samenwerking

OVERHEIDSDIENST

GRONINGEN

Zet regio in hun kracht

Provincie

- Regionale Structuurvisie
- Voorwaarden scheppen voor planologische kaders
- Vooronderzoeken uitvoeren

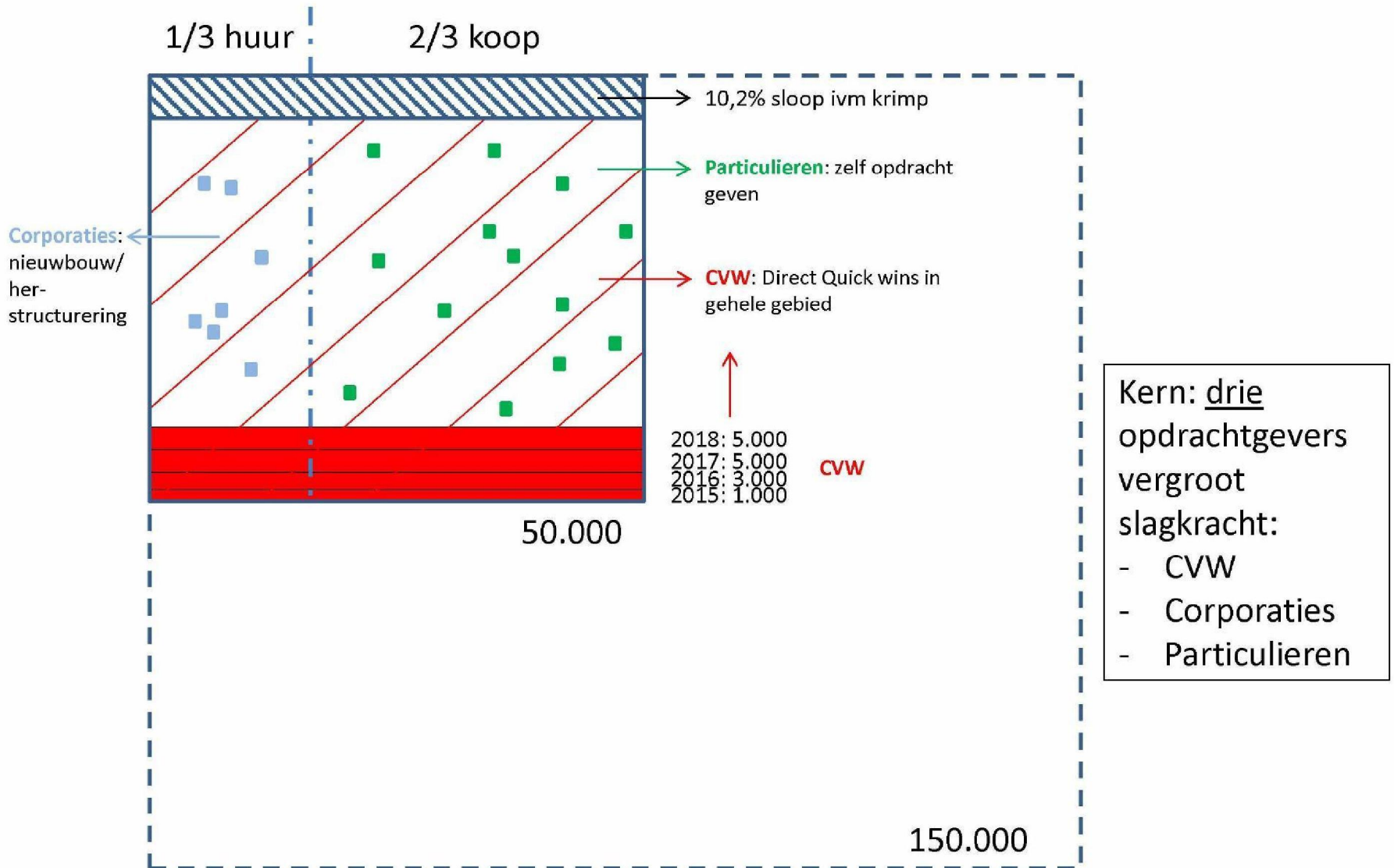
Gemeenten

- Eigen planologische documenten/kaders op orde
- Pilots opzetten en starten
- Samenwerken met CVW
- Deelgebiedsmanagement en begeleiding

Faciliteren gemeentebesturen

- Programma met fysieke, sociaal-culturele en economische pijler, brengt focus i.s.m. 3-slag aan en regelt middelen
- Vertaling naar lokale gebiedsplannen met specifieke projecten (vgl. Dorps- en stadsvernieuwing), naast sectorale aanpak
- Gemeentelijke gebiedsteams sturen aan, regelen participatie
- OG detacheert proces- en projectmanagers bij gemeente
- Lokale stuurgroep is voorportaal naar College en raad
- Voorzitters lokale stuurgroepen en gedeputeerde in nationale stuurgroep o.l.v. NCG en in nationaal bestuurlijk overleg met minister
- Dialoogtafel gekwalificeerd adviesorgaan programmaniveau

Heft in eigen hand

Keuzemogelijkheden

Wachten op schadeherstel en versterking door CVW

of HEFT IN EIGEN HAND:

1. Zelf woning versterken en verduurzamen
2. Op eigen kavel nieuwbouw
3. Verkoop woning en nieuwe woning op kavel elders in het gebied
4. Verkoop woning en huren in het gebied
5. Vertrek uit gebied

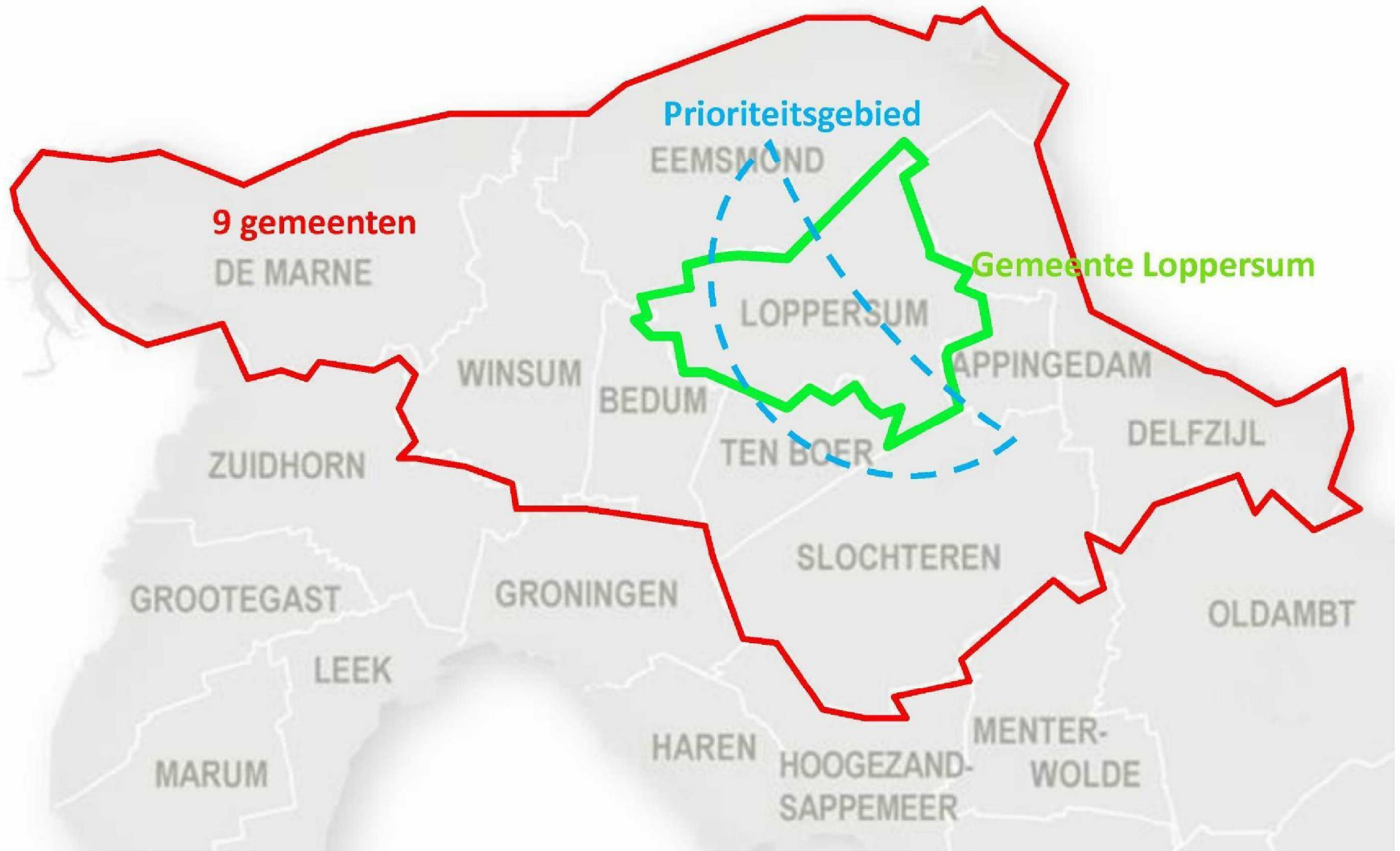

Restauratie kerk

Opmachtgever		Hervormde Gemeente Maarlandsekerk	
Rekeningnr. Restauratiefond			
Adviseur administratief		SBKGD	
Architect		W. van der Veen Architecten	
Aannemer		Bouwbedrijf Blokzijl	0597-561225
Stucadoor		Gildestucadoors	0597-561225
Voorwerken		Boonstra	0591-522258
Schilder		Schildersbedrijf Dreijer	0597-331305

Actieplan 2015-2017 – geografisch

(in dit schema uitgewerkt voor Prv. Groningen 9 gemeenten)

Gebied 9 gemeenten

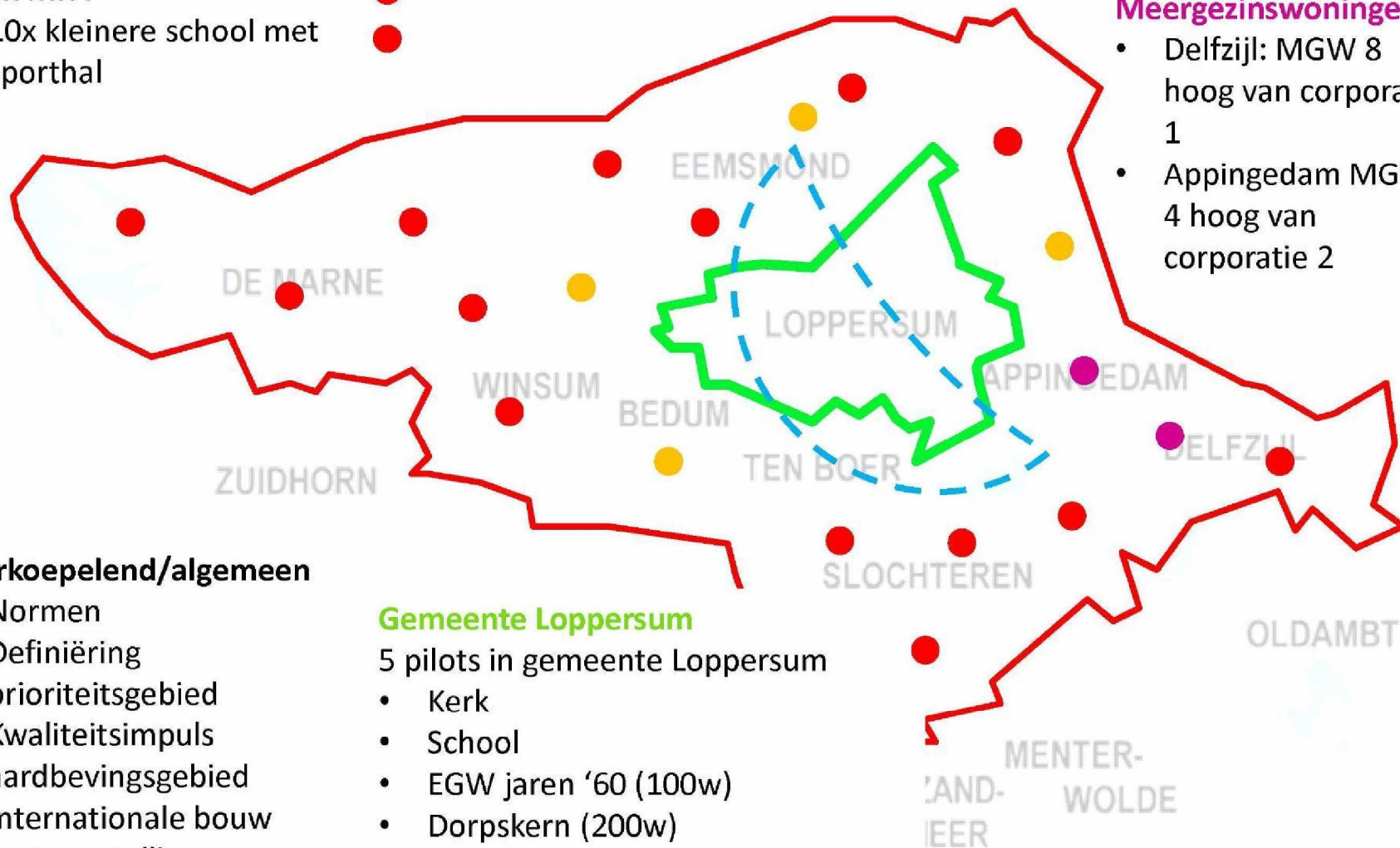
- Regionale Structuurvisie
- In alle gemeenten rijenwoningen (CVW)
- 4x MFA
- 10x kleinere school met sporthal

Prioriteitsgebied

- CVW versterkt L0+L1
- Bestemmingsplannen

Meergezinswoningen

- Delfzijl: MGW 8 hoog van corporatie 1
- Appingedam MGW 4 hoog van corporatie 2

Overkoepelend/algemeen

- Normen
- Definiëring prioriteitsgebied
- Kwaliteitsimpuls aardbevingsgebied
- Internationale bouw tentoonstelling

Gemeente Loppersum

5 pilots in gemeente Loppersum

- Kerk
- School
- EGW jaren '60 (100w)
- Dorpskern (200w)
- Wierde (50 w., cult. hist.

Rechthuis en minstens 1 bedrijf)

Stad Groningen, Hoogezand-Sappememeer, Menterwolde

- Omvang impact in de stad nog niet in te schatten. Sterke groei stad naast krimp regio.
- Omvangrijk erfgoed
- Problematiek in aanbouw zijnde projecten en veiligheid grote publieksgebouwen
- Vertrouwen bij investerend en bouwend Nederland. Helder economisch perspectief bieden
- Aansluiting op stedelijke organisatie in de wijken

Planning 2015-2025 hoofdlijnen

- Voor 1 juli 2015: NCG benoemd, OG ingesteld
- September 2015: contourenschets, meerjarenprogramma + meerjarenbegroting
- 2015-2017: meest noodzakelijke versterkingen, pilots om te leren, ruimtelijk kader, opzetten regelingen, opbouwen complete organisatie, afstemmen processen, opleiden
- Daarna (2017-2025) op vol tempo productie aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen (energietransitie, leefbaarheid, economie)

10 opdrachten

Uiterlijk 1 mei opdrachten uitzetten

Verkenning 4- 6 weken – aansluiting lopende initiatieven! P.v.A.

Contourenschets + meerjarenbegroting gereed september

1. Opstellen meerjarig programma + meerjarenbegroting
2. Opstellen regionaal integraal ontwikkelingsperspectief
3. (Methode voor) Prioritering 3-slag
4. Cultuurhistorische waardestelling
5. Opstellen handelingsperspectief eig.-bew., ondern., corpo's
6. Opzetten GIS databestand
7. Opzetten opleidingsplan
8. Plannen van aanpak eerste pilots 2015 -2017
9. Opzet P&C en administratie OG
10. Opstellen P.v.A. Internationale Bouwtentoonstelling 2017

Adviezen Commissie NPR

- Tijdelijk lagere veiligheidsnorm verdedigbaar bij bestaande bouw
- Z.s.m. woningen tenminste op 50% NPR sterkte eis brengen
- Komende 1-2 jaar zwakste woningen en hoge risicofactoren en –segmenten aanpakken
- Leerperiode onontkoombaar
- Beprekende factoren organiseerbaarheid en absorptievermogen van de regio

Zorgen bestuurders (interviews dec.2014)

- Onrust en risico's
- Maatschappelijke en economische impact
- Cultuurhistorische waarde en beleving
- Gedeelde en wervende visie op gebied
- Onvoldoende sturing op de NAM
- Tempo is te laag
- Capaciteit op lokaal niveau
- Lokale verankering van de regie
- Rol DT

Zorgen CVW

- Arbitrage
- Publieke normen/kaders 3-slag
- Publieke Prioriteitsstelling
- Visie op balans veiligheid-leefbaarheid-erfgoed
- Aanpak eigen woningbezit
- Herhuisvestingscapaciteit
- Ruimte om missie CVW goed in te vullen

Missie OG

PRO zorgt in dialoog met alle maatschappelijke stakeholders voor een planmatige en daadkrachtige publieke regie op een duurzame versterking en vernieuwing van het aardbevingsgebied Noord Oost Groningen opdat deze regio weer veilig is en sterker dan ooit een nieuwe balans vindt tussen de gaswinning en een versterkte gebiedsidentiteit met nieuwe kansen en een veilige en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

Meerjarig programma

- Programma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen 2015 – 2025
- Bouwt voort op leefbaarheidsplannen en lopende initiatieven in het gebied
- Daartoe snel verkenning en PvA starten
- In programma noodzakelijke regelingen dorps- en stadsvernieuwing opnemen met meerjarenbegroting

Regionale gebiedsvisie

- Integrale versterking heeft grote omvang en ruimtelijke impact (o.m. sloop/vvn)
- Basis voor prioriteitstelling en gefaseerde aanwijzing gebieden/segmenten
- Publieke sturing op ruimtelijke consequenties i.s.m. leefbaarheid en krimp
- Sturing op voorzieningen en bereikbaarheid
- Beter bescherming en afweging erfgoed

Voorwaardenscheppende projecten

Conditie scheppen voor perspectief in krimpde regio:

- Versnelde energietransitie
- Glasvezel tot in huis
- Bundeling voorzieningen (brede scholen, MFA)
- Bereikbaarheid voorzieningen
- Ontwikkeling en programmering erfgoed

Doel IAC

- Herstel van vertrouwen bevorderen
- Ontzorgen/faciliteren
- Contact/ eenduidige communicatie

Taken IAC

- Tijdelijke herhuisvesting begeleiden
- Informatie verstrekken (website maar ook **fysiek/persoonlijk**)
- Bouwbegeleiding voor Heft in Eigen Hand-particulieren
- Publiek casemanagement

Medewerkers in het IAC

- Contactpersonen herhuisvesting
- Communicatiemedewerkers
- Webredactie
- Technische specialisten (bouwbegeleiders + vertalers technische informatie naar begrijpelijke documenten)
- Frontoffice medewerkers
- Vastgoed informatie beheerder (GIS/autocad)
- Sociaal-maatschappelijk werker(s)

Voorbeeld uitwerking capaciteit

- Bouwbegeleiding bewoners heft in eigen hand:
 - 5000 w/jr, stel 70% is particulier bezit, stel $1/4^e$ daarvan wil Heft in eigen Hand nemen: 900 particulieren/jr.
 - Bouwbegeleiding per woning: stel 60 uur. 100% vergoeden. 100 euro/uur: $60 * 100 = 6.000$ euro per woning
 - Per jaar $900 * 6.000 = 5,4$ miljoen euro.
 - Per jaar $60u * 900w = 54.000u / 1.400u = 39$ fte.

Definities Versterken

L0 Noodmaatregelen i.v.m. acuut risico

L1 Risicovolle elementen verbeteren/vervangen

L2 Versterken wand-vloerverbindingen

L3 Verstijven van slappe vlakken

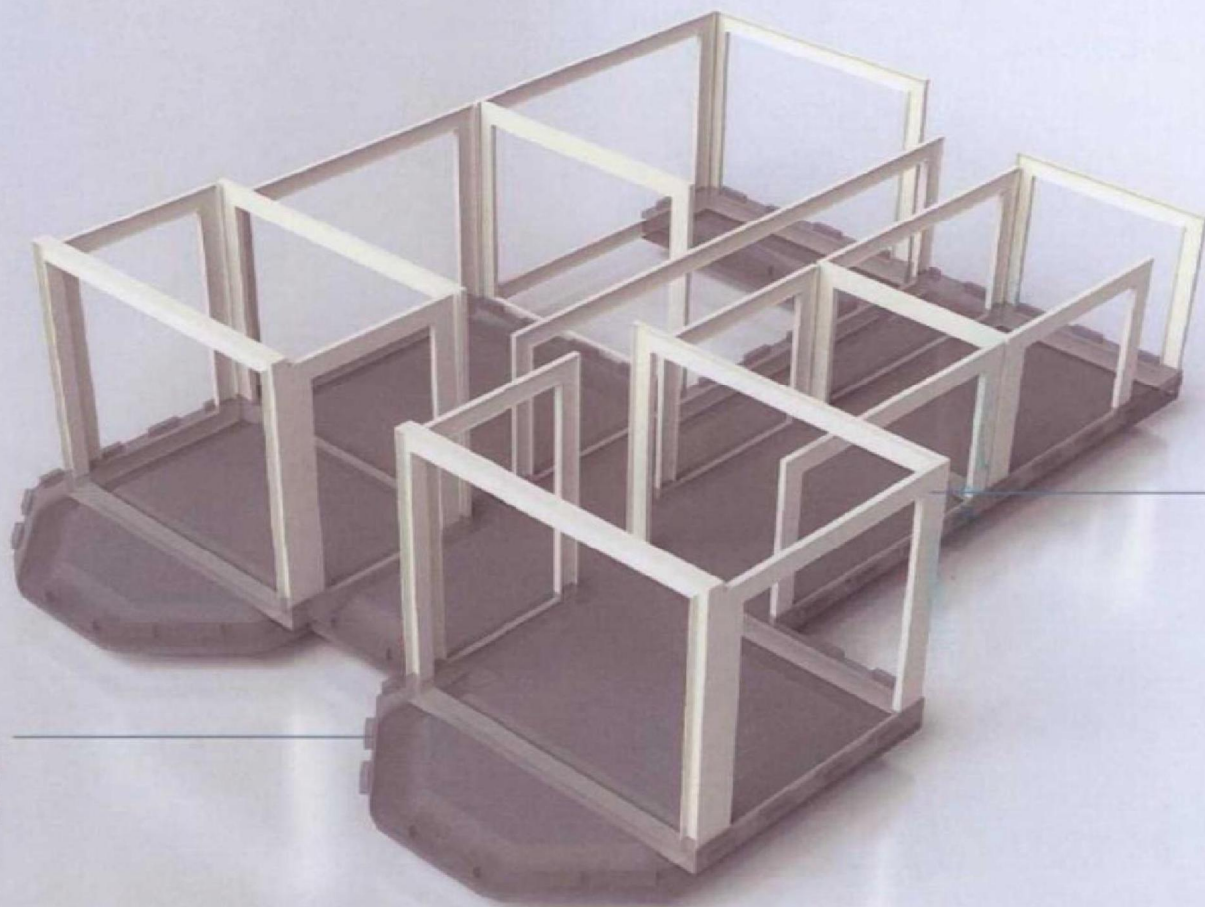
L4 Versterken van bestaande muren

L5 vervangen of toevoegen van muren

L6 versterken van funderingen

L7 slopen en herbouw

Bron: : “Bouwkundig versterken – De regio veiliger maken”, NAM september 2014.

Dragende vloer van gewapend beton.
Deze vloer wordt van binnenuit
verankerd aan de gevel. Dit is niet
zichtbaar aan de buitenzijde.

pdb | design

Nr: 1036
Datum: 26/09/2014
Project: Presentatie bouwkundig versterken
Adres: Kruisweg 25 te Loppersum

Impact

- Nog niet meegenomen industrie, waterkeringen, infrastructuur
- Nadruk in rapport sterk op EGW
- Zijn MGW wel goed meegenomen?
- In aanbouw zijnde bouw: impact groter naarmate projecten verder zijn gevorderd
- Meerkosten nieuwbouw 0-15%
- Aannames zijn niet gevalideerd
- Nog zeer veel onzekerheden over risicofactoren

Gevolgen programmering?

1. Omvang opgave en sociaal/economisch/technisch is veel groter dan gedacht en vraagt veel meer (rijks)budget
2. Dit biedt bij goede programmering meer kansen voor mee-koppelen. Energietransitie sterker noodzakelijk, aandacht voorzieningen
3. Meer holistische benadering nodig naast 3-slag door CVW
4. Zeer grote herhuisvestingsopgave ook voor eigenaar bewoners voor lange periodes/h.h.. Opvang calamiteiten.
5. (Veel) meer sloop dan voorzien in krimpprogramma's
6. Meer ruimte nodig voor nieuwbouw, kavels en tijdelijke herhuisvesting
7. Cultureel erfgoed nauwkeuriger in kaart brengen en beter beschermen
8. Heel bouwwerk nodig aan faciliteiten en regelingen voor huurders, eigenaar-bewoners en ondernemers
9. Publiek gebiedsmanagement en Informatie/Advies/Bewonersbegeleiding
10. Grote opleidingsinspanningen

Missie OG

PRO zorgt in dialoog met alle maatschappelijke stakeholders voor een planmatige en daadkrachtige publieke regie op een duurzame versterking en vernieuwing van het aardbevingsgebied Noord Oost Groningen opdat deze regio weer veilig is en sterker dan ooit een nieuwe balans vindt tussen de gaswinning en een versterkte gebiedsidentiteit met nieuwe kansen en een veilige en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

(proeve van) Regelingen

1. Regeling aanwijzing gebieden voor versterking en verduurzaming of vervanging door gelijksoortige bebouwing van gelijke of nagenoeg gelijke bouwmassa (art. 3.5 WRO)
2. Regeling aankoop onroerend goed
3. Regeling geldelijke steun eigenaar bewoners aardbevingsgebied voor versterking, vernieuwing en verduurzaming eigen woningbezit
4. Regeling geldelijke steun versterking, vernieuwing en verduurzaming huurwoningen aardbevingsgebied
5. Regeling geldelijke steun bewoners en ondernemers vervangende huisvesting en begeleiding herhuisvesting
6. Regeling deskundige ondersteuning zelfbouwers
7. Regeling extra kosten aardbevingsbestendige nieuwbouw
8. Regeling nieuwbouw aardbevingsbestendige scholen, sportzalen en multifunctionele accommodaties
9. Regeling geldelijke steun monumenten/erfgoed